

Tisková zpráva k výstavě **Od podlahy**

Galerie Emila Filly – Armaturka v Ústí nad Labem

Termín: 23. 4. až 20. 5. 2015

Vernisáž: středa 22. 3. 2015 v 18 hodin

Participující umělci:

Zbyněk Baladrán, Pavel Baňka, Black media, Tomáš Bukáček & Karel Ondrášek, Barbora Čápková, Jiří Černický, David Hanvald, Jana Hradecká, Nikola Klínger, Pavel Kopřiva, Tereza Kurčíková, Tomáš Pospěch, Michaela Spružinová, Eva Škrovinová, Benedikt Tolar, Adéla Waldhauserová

Kurátoři výstavy:

Sára Davidová, Tereza Havlovicová, Adéla Kopecká, Alena Michálková, Petra Mündelová, Markéta Nováčková, Martina Patočková, Petra Uhlířová, Jan Vítek, Petra Widžová

Na vernisáži vystoupí: Tomáš Bukáček & Karel Ondrášek, Michal Cáb

Vizuální styl výstavy: Adéla Bierbaumer a Aleks Hue

„V naší společnosti ostatně doposud existuje určitá forma aktivity, která nám v technické oblasti umožňuje udělat si dost dobrou představu o tom, čím asi ona věda, kterou označíme raději jako ‚prvotní‘, než jako primitivní, mohla být v oblasti spekulativní: je to činnost označovaná obecně jako ‚domácí kutilství‘, francouzsky bricolage.“

Claude Lévi-Strauss, Myšlení přírodních národů, 1962

Claude Lévi-Strauss je jedním z mála filozofů, který se snažil teoreticky popsat fenomén kutilství napříč dějinami. Kutilství, které Lévi-Strauss spojuje s mytickým myšlením, může v technické sféře dosáhnout nevídaných výsledků. Kutil se odlišuje od inženýra či vědce tím, že ke svému počínu nepoužívá suroviny a nástroje uzpůsobené speciálně k danému záměru, ale jeho pravidla hry jsou vyznačena jednoduchou premisou: vystačit si vždy s tím, co má doma. Základem jeho činnosti je využívat veškeré příležitosti dovolující obohacování a obnovování kutilovy sbírky nástrojů a předmětů. Mnohdy tak vznikne různorodá a nesourodá směsice pozůstatků po předchozích montážích a demontážích. Takový kutil se bezpodmínečně řídí

zásadou, že „se to vždycky může hodit“. K definování nového výrobku si vybírá již existující předměty a s jejich pomocí jim dává nové místo, funkci nebo význam.

Koncept výstavy *Od podlahy* se odkazuje na historické souvislosti sedmdesátých a osmdesátých let dvacátého století, pro které bylo vymyšlení „zlepšováků“ a konstruování „něčeho z ničeho“ koloritem každodenního života normalizačního Českoslováka. Velký podíl na růstu domácího kutilství měl politický režim, který nepřímo inicioval rozkvět této subkultury. V dnešním slovníku bychom mohli nalézt moderní označení pro kutilství v podobě DIY – „do it yourself“, neboli „udělej si sám“. Příznačnou kutilskou estetiku a metodu práce si vědomě i podvědomě začali přisvojovat umělci a přidali k ní svůj osobní příběh, postoj či do ní promítli reflexi doby. Výsledná díla se tak mohou vyznačovat absurdním nádechem, ironickým motivem či nadsázkou. Výstava *Od podlahy* se tento fenomén kutilství snaží postihnout v současném českém umění, především na ústecké umělecké scéně. Umělci již nenesou břímě totality a nedostatkového zboží, které by museli nahrazovat dostupným materiálem. Otázkou tedy je, proč je tato vizualita a způsob práce na bázi kutilství stále aktuální?

Výběr umělců je rozdělen na dva okruhy podle způsobu jejich práce. První okruh umělců můžeme nazvat jako ten, u něhož je využívání kutilství samotným principem umělecké tvorby. Takovým způsobem postupuje skupina **Black media**, která vytvořila pro Galerii Emila Filly novou instalaci. Její práce se pohybuje až na hranici obsesivní fascinace „kutěním“. **Benedikt Tolar** vystavuje objekt, jenž je kutilskou parafrází na obytný prostor s ironickým názvem *Garsonka* (2015). Podobnou linii uvažování používá i **Michaela Spružinová** posouvající typicky českou tramskou subkulturu až do absurdních momentů. Technikou a vizualitou kutilů se již od devadesátých let minulého století zabývá **Pavel Kopřiva** a do své tvorby projektuje osobní vzpomínky z předrevolučního období. Na přelomu tisíciletí **Zbyněk Baladrán** vytvořil několik děl reagujících na rozmach koníčků a hobby marketů jako například instalaci *Kaktusy* (1999). **Eva Škrovinová** netematizuje kutilství jako takové, její interaktivní skládací obrazy se zaměřují na materiální stránku obrazu a hranice malby, avšak autorka při jejich realizaci využívá kutilské materiálové a technologické postupy. **Jiří Černický** v díle s názvem *Ikonotřas* (2011-2013) maluje na typický hobby marketový materiál – OSB desky. **Barbora Čápková** využívá nalezených předmětů, ze kterých následně vytváří „zbytečné“ vynálezy. Ve svém díle se také zabývá hranicí funkce a estetiky, podobně jako **Nikola Klinger**, který své „zlepšováky“ pozlacením povyšuje na pozici muzeálního artefaktu. „Bastlíři“ **Tomáš Bukáček & Karel Ondrášek** zahrají na vernisáži na nástroje ze starých kancelářských strojů, které v galerii dále zůstanou jako vystavené exponáty a **Michal Cáb** představí svůj *Solenoid Orchestra* (2015) projekt.

Druhý okruh umělců se zabývá uměleckou dokumentací kutilských motivů a vynálezů, ve kterých nelze nepostřehnout jistou fascinaci tímto socio-kulturním jevem. Práce s faktorem lidové tvořivosti se objevuje v obrazech **Davidy Hanvalda** či ve snímcích **Pavla Baňky**, který na přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století vytvořil sérii inscenovaných

fotografií ze zahrádkářských kolonií. **Jana Hradecká** natočila video fiktivního vynálezu svého otce, kde pracuje s ironizující nadsázkou podobně jako **Tereza Kurčíková** s vynálezy své babičky, které úmyslně monumentalizuje či množí. **Adéla Waldhauserová** nafotila sérii „šmíráčkových“ snímků ze zahrádkářských kolonií zobrazujících pracujícího člověka na „svém“. **Tomáš Pospěch** se v rozsáhlém pseudo-dokumentárním fotografickém cyklu věnuje specifickým české povahy během trávení volného času na zahrádkách či chatách.

Kutilství a jeho umělecká reflexe dnes může být prostým volnočasovým zájmem, ale zároveň protestem proti převládající technizaci a masové produkci se všemi problémy, které s sebou tyto globalizační procesy nesou. Být kutilem tak můžeme vnímat jako určitý návrat či opakování řemeslné formy produkce a znovunalézání ztracených hodnot.

Kurátoři výstavy

Kontakt:

Petra Uhlířová, tel.: +420 732 734 475

Jan Vítek, tel.: +420 723384422

email: atelier.kurst@gmail.com

Tomáš Petermann – PR a média, tel.: +420 775 243 379

petermann@armaturka-usti.cz

Otevírací doba:

út–pá 10–18, so 13–17 hod.

Doprovodný program výstavy *Od podlahy* naleznete na stránkách

www.gef.cz, www.armaturka-usti.cz.

Galerie Emila Filly – Armaturka

Jateční 1588/49, 400 01 Ústí nad Labem

GPS: 50.662154, 14.007554

Spojení bus č. 9, 17, 27 – zastávka Sigma / Tesla

Výstava je pořádána v rámci studijního předmětu Kurátorský workshop studenty prvního ročníku navazujícího magisterského oboru Kurátorská studia Fakulty umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Výstavní program Galerie Emila Filly je v roce 2015 organizován s laskavou podporou následujících institucí:

Ministerstvo kultury České republiky, Město Ústí nad Labem, Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.